

УДК 727.1

ШКІЛЬНИЙ ПРОСТІР В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Автор – Панченко Н. А., магістрант

Науковий консультант – Мерилова І. О., канд. арх-ри, доц.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Постановка проблеми. Тематика запропонованого магістерського дослідження присвячена питанням навчання дітей, що актуально завжди, оскільки саме від майбутніх поколінь залежить майбутнє нашої держави. Оскільки освітня система невинно змінюється, набуває нових педагогічних методик та підходів, опиняється в нових соціально-економічних умовах, виникають нові форми навчально-виховного процесу, які потребують розвитку відповідної функціонально-планувальної організації, об'ємно-просторових рішень, нормативної бази. Саме цьому присвячена дана магістерська робота.

Мета. Дослідити нові вимоги до процесу шкільної освіти та запропонувати гіпотетичну модель архітектурно-планувальної організації шкільного простору в умовах реформування.

Результати дослідження. За даними Інституту педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України тільки 6...10 % підлітків 12...18-річного віку є здоровими, що приводить нас до того, що існуючий стан шкільного простору не тільки не відповідає потребам інформаційного суспільства, а й негативно впливає на здоров'я. Знайшовши та проаналізувавши дослідження з дитячої нейробіології та медицини, можемо зробити висновок, що наступні особливості простору мають вплив на успіхи та здоров'я дитини.

За емоційне здоров'я відповідають такі додаткові фактори : прозорість / видимість простору (зниження рівня булінгу); кожному віку потрібен свій масштаб; природні мотиви в інтер'єрі (знижує рівень стресу); візуальний зв'язок з природою (знижує рівень стресу); шумоізоляція; гнучкий простір, де знайдеться зручне місце для кожного; можливість побути на самоті (знижує рівень стресу); кольорова гама (емоційний стан) [1].

За фізичне здоров'я : різноманітні варіанти активності; альтернативні варіанти шляхів; постійна зміна положення тіла(наявність парт, за якими можна як стояти так і сидіти); наявність власних шафок [2–4].

За успішність: не перегружені зайвою інформацією стіни класу; повна система вентилявання (впливає на ефективність); швидкий доступ до свіжого повітря; фізичні характеристики (повітря, освітлення, температура); ігри, які потребують командної роботи; простір, що пристосован до командної роботи [5–7]. Все це можливо впровадити у межах реформування освіти.

Нова українська школа (НУШ) – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Це простір, який спонукає до навчання! [9]

Беручи до уваги перераховані особливості можна сказати, що школа повинна мати розділенні за віком частини (для дітей різного віку повинен бути різний масштаб як меблів, так і приміщень), разом з тим при проектуванні необхідно враховувати загальні просторі приміщення, де діти можуть комунікувати. Слід зазначити, що у кожній віковій групі повинен бути свій внутрішній двір, для швидкого доступу до свіжого повітря (для другого та вище поверхів можна робити вихід на тераси / експлуатовані кровлі, тощо). Не треба змушувати дітей більше рухатися, треба зробити такий простір, де дітям самим захочеться бути більш фізично активними, наприклад, зробити альтернативні шляхи між поверхами у вигляді різноманітних спортивних зон для активної комунікації. Школа повинна працювати як позашкільний заклад освіти. Необхідно враховувати це при

проекуванні : розробляти спеціальні блоки приміщень для гурткової роботи з окремим входом. Внутрішній простір повинен адаптувати та спонукати дітей до навчання. Так, для полегшення навігації використовуємо кольорове кодування, але з урахуванням властивостей кольору. Також важливо зацікавити дитину простими речами, тому ми не ховаємо технічне забезпечення (але робимо безпечними), щоб діти розуміли, як саме до крану доходить вода, чи чому у школі тепло. Добре розміщувати пояснювальні схеми разом з такими речами.

Та найголовніше, нова українська школа повина бути повністю інклюзивна, і важливо закладати це зразу, роблячи рівень першого поверху у рівень вулиці, додаючи ліфт та окремий спеціальний С/В на кожному поверсі, заклади пройоми та відстані, що дають змогу проїхати на візку.

Пропонується гіпотетична модель архітектурно-планувальної організації школи в умовах реформування, де були зазначені нові санітарно-гігієнічні вимоги та враховні норми інклюзивності.

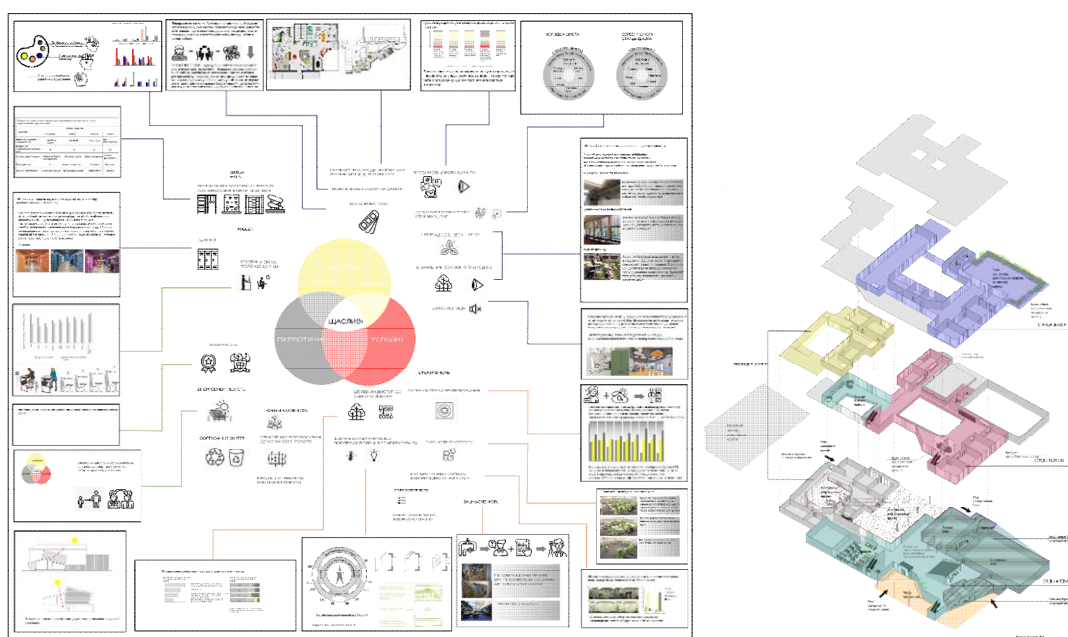

Рис. Схема «Особливості проектування шкільного простору»

Висновки. Технології розвиваються настільки швидко, що ми не можемо прогнозувати, якою буде освітня програма у майбутньому. Важко навіть збудувати школу, яка б не засторіла за час возведення будівлі, тому найкращий варіант - гнучкий простір, що підходить під будь-які методики навчання, який можна трансформувати під освітні потреби. З архітектурно-планувальної точки зору цього можна досягнути за рахунок пересувних частин (легких або легкопересувних) та багатофункціональності простору (наприклад, актові зали можуть бути і холами і спортивними залами, і кабінетами, а коридор стає класом для навчання).

Список використаних джерел

1. Джин Детерман Том Албрайт. Вплив біофільних навчальних просторів на успіхи учнів. 2019. С. 7–8.
2. Ілона Бідзлен-Блума. Фізична активність та когнітивне функціонування дітей : систематичний огляд, 2018. [Електронний ресурс]. URL : <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5923842/>

3. Ранджана К. Мехта, Ешлі Е. Шортс. Підготовка до навчання : пілотне дослідження нейрокогнітивних переваг шкільних пар з узагальненою стійкістю. 2016. [Електронний ресурс]. URL : <https://www.mdpi.com/1660-4601/13/1/59>
4. Мішель Перон, Робін Ор. Вплив навантажень на рюкзаки на дітей шкільного віку : критичний огляд. 2018. [Електронний ресурс]. URL : <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6267109/>
5. Анна Фішер, Кері Гудвін. Візуальне середовище, розподіл уваги та навчання у маленьких дітей : коли занадто багато хорошого може бути поганим. 2014. [Електронний ресурс]. URL: https://www.researchgate.net/publication/262582504_Visual_Environment_Attention_Allocation_and_Learning_in_Young_Children_When_Too_Much_of_a_Good_Thing_May_Be_Bad
6. Joseph GAllen, Piers Mac Naughton. Зв'язок показників когнітивних функцій з впливом вуглекислого газу, вентиляції та летких органічних сполук у офісних працівників : дослідження контрольованого впливу екологічно чистої і звичайному офісному середовища.
7. Пітер Барретт, Фей Девіс. Вплив шкільної інфраструктури на навчання. 2019. [Електронний ресурс]. URL : <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30920>
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
9. Нова Українська школа : реформа Міністерства освіти і науки України. [Електронний ресурс]. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>